

336.71
(497.11) (0045)

ЗАКОНИ
О
НАРОДНОЈ БАНЦИ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ОД 11 МАЈА 1931 ГОД.

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE
CENTAR ZA INFORMACIONU I
DOCUMENTACIONU DELATNOST
Izv. br. 8633
SIGN.

ЗАКОН

О

НОВЦУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОД 11 МАЈА 1931 ГОДИНЕ

ЗАКОН

О

ОДОБРЕЊУ УГОВОРА

ИЗМЕЂУ

ДРЖАВЕ И НАРОДНЕ БАНКЕ

ЗА ИЗВРШЕЊЕ

ЗАКОНА О НОВЦУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОД 11 МАЈА 1931 ГОДИНЕ

БЕОГРАД

ДРЖАВНА ШТАМПARIЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

1931

13728

(Закон о новцу Краљевине Југославије обнародован је у броју 104 а „Службених новина” од 11 маја 1931 године, а Закон о одобрењу уговора између Државе и Народне банке за извршење Закона о новцу Краљевине Југославије обнародован је у броју 137—XLV „Службених новина” од 20 јуна 1931 године).

бр. 37160

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра финансија, а по саслушању Претседника Нашег Министарског савета, прописујемо и проглашујемо:

ЗАКОН

О НОВЦУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Члан 1.

Новчана јединица Краљевине Југославије је динар. Вредност динара одговара вредности тежине двадесет шест и по милиграма чистог злата.

Члан 2.

Народна банка има привилегију за издавање новчаница у Краљевини Југославији под условима утврђеним законом.

Народној банци се за све време трајања њене привилегије уступа старање о новцу Краљевине Југославије као јавна служба коју она отправља у име државе. Банка је одговорна за уредно отправљање те службе, под условима утврђеним овим законом и законом о Народној банци Краљевине Југославије.

Новчанице издате од Народне банке имају и даље својство законског средства плаћања.

Врсте, облик и текст новчаница утврђују се специјалним законом, на предлог Министра финансија а по саслушању Народне банке.

Члан 3.

Народна банка је обавезна да замењује новчанице доносиоцу и по виђењу, у главном седишту банчином у Београду, и то, по избору Банке, било за златне полуге, по курсу утврђеном у члану 1, било за стране девизе које се, по закону и стварно, могу заменити за злато слободно за извоз; у овом другом случају уступање девиза вршиће се по цени која не може прелазити преко законског паритета, и са додатком трошкова експедиције злата.

Народна банка је обавезна да замењује новчанице без ограничења количине; замена за злато се, ипак, никоме не може вршити за мањи износ од 250.000.— динара.

Извоз злата и девиза је слободан.

Члан 4.

Народна банка је обавезна да, у свако време, у своме главном седишту у Београду, замењује за новчанице, сваку количину злата која јој буде понуђена, по курсу утврђеном у члану 1 овог закона.

Члан 5.

Народна банка је обавезна да одржава покриће у злату или у девизама које гласе на монете законски и практично замењиве за злато слободно за извоз; износ овог покрића мора бити најмање у висини 35% укупног износа свих њених обавеза по виђењу, с тим да најмање 25% од износа банчних обавеза по виђењу буде покривено златом у трезору, или депонованим у иностранству с могућношћу слободног извоза.

Члан 6.

Златан и сребрн новац искован на основу ранијих закона престаје бити законско средство плаћања.

Члан 7.

Специјалним законом, на предлог Министра финансија а по саслушању Народне банке, прописује се издавање ситног металног новца, никелног, од легуре алуминијума, и сребрног. Укупна количина ситног металног новца у оптицају не може бити већа од 650,000.000.— динара. Начин и услове ковања ситног новца одредиће Министар финансија.

Члан 8.

Укидају се све одредбе закона и правилника, које би биле у противности са овим законом.

Члан 9.

Овај закон ступа у живот кад се обнародује у „Службеним новинама”, а добија обавезну снагу на дан 28 јуна 1931 године.

11 маја 1931 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,
Д-р С. Шверљуга с. р.

Видео и ставио Државни печат,
чувар Државног печата,
министар правде,
Димитрије В. Љотић с. р.

Претседник Министарског савета,
министар унутрашњих послова,
почасни ађутант Њ. В. Краља,
армијски ђенерал,
П. Р. Живковић с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра финансија, а по саслушању Претседника Нашег Министарског савета, прописујемо и проглашујемо:

ЗАКОН

о одобрењу уговора између државе и Народне банке за извршење закона о новцу Краљевине Југославије од 11 маја 1931 године

§ 1.

Одобрава се уговор закључен 13 јуна 1931 године у Београду између државе и Народне банке за извршење закона о новцу Краљевине Југославије од 11 маја 1931 године, који гласи:

„ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
коју претставља њен Министар финансија

Господин Шверљуга Др. Станко,

с једне стране, и

НАРОДНЕ БАНКЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
коју претставља њен Гувернер

Господин Бајлони Игњат Ј.,

с друге стране,

УГОВОРЕНО ЈЕ СЛЕДЕЋЕ:

Члан 1.

Чист принос у девизама од међународног 7% зајма одобреног законом од 14 маја 1931 године предаће се у целини Народној банци.

Износ од динара 1.400.000.000,— употребиће се за смањење ранијих аванса учињених држави од стране Народне банке, саобразно чл. 2 овог уговора, а за остатак чистог приноса зајма Банка ће отворити Министарству финансија специјални рачун, износ којег ће бити утрошен за јавне радове.

У смислу чл. 10 (6) закона о Народној банци, Банка ће плаћати држави по рачуну за јавне радове интерес, који ће се обрачунавати приликом сваког шестомесечног закључка књига по средњој стопи по којој су од стране Народне банке пласиране девизе у току истеклог полугођа.

Члан 2.

По пријему приноса зајма, Народна банка ће смањити раније авансе држави и то:

1) за износ који се добија валоризацијом златне подлоге и потраживања у страним девизама, на бази новог паритета динара, и валоризацијом подлоге у сребру на бази курса сребра као метала на међународном тржишту на дан ступања на снагу закона о Народној банци;

2) за део који, у висини од 60% припада држави од до сада постигнуте добити на девизним пословима;

3) за износ од динара 1.400.000.000,— издвојен из зајма. Као ранији аванси држави сматрају се:

1) износ динара којим је извршена замена крунских новчаница;

2) благајнички бонови есконтовани за обртни капитал Главне државне благајне;

3) ванредни аванси дати на подлози благајничких бонова;

4) остатак аванса учињеног на подлози кредита у француским францима одобреног Главној државној благајни;

5) остатак разних кредита одобрених од стране Народне банке на захтев и са гаранцијом државе а који још нису исплаћени.

Размена извршена по рачуну привремене размене државних девиза за динаре сматраће се као дефинитивна.

Члан 3.

По отпису сума предвиђених у чл. 2 остатак ранијих аванса држави смањиваће се поступно следећим средствима:

1) износом учешћа државе у добити Народне банке, саобразно чл. 37 закона о Народној банци;

2) интересом који Народна банка одобрава држави у рачуну за јавне радове саобразно чл. 1 овог уговора;

3) износом добити од ковања ситног новца, које је предвиђено у чл. 7 закона о новцу од 11 маја 1931 године;

4) износом новчаница Народне банке повучених из оптицаја које нису поднете за замену саобразно чл. 25 закона о Народној банци;

5) износом дивиденде застарелих купона са акција Народне банке у смислу чл. 39 закона о Народној банци;

6) сумама које би држави биле повраћене од кредита поменутих у чл. 2 под 5) овог уговора;

7) свима другим средствима која су намењена или буду намењена за исту сврху.

На крају сваког полугођа закључиваће се рачун ранијих аванса држави.

Члан 4.

За остатак ранијих аванса држави Министарство финансија издаће Народној банци једну или више обвезница без интереса, које ће Народна

банка моћи мобилисати, саобразно чл. 12 под 2) закона о Народној банци.

Народна банка може са рачуна ранијих аванса учињених држави, који је предвиђен у чл. 2, изузети потребне суме за плаћање интереса и трошкова издавања ових обвезница.

Члан 5.

Саобразно чл. 11 (2) закона о Народној банци, Банка ће отворити Министарству финансија један рачун под називом „Привремени аванси Главной државној благајни”. На терет тога рачуна не може непосредно бити стављен ниједан државни расход, већ ће се по том рачуну књижити само суме које Главна државна благајна буде изузимала за подмирење разних расхода по другим рачунима.

Члан 6.

Министар финансија може, у целини или делимично, искористити за ковање новог ситног новца за поткусуривање, сребрни новац оглашен за неважећи, који се сада налази у подлози Народне банке; у том случају Народној банци ће се исплатити сума која буде обрачуната као вредност овога новца приликом валоризације подлоге.

Ако држава не искористи могућност да употреби сребрни новац оглашен за неважећи, Народна банка ће га продати у најкраћем могућем року; губитак који би произашао из тога посла накнадиће држава; добит, пак, која би била остварена припашће држави, и употребиће се за смањивање ранијих аванса, сходно чл. 2 овог уговора.

Члан 7.

Чим статуту Народне банке буду одобрени од Збора акционара, капитал банчин биће повећан од 30,000.000.— на 180,000.000.— динара.

У том циљу садањем капиталу ће се додати:

а) укупан износ фонда за куповину злата за главницу;

б) укупан износ фонда за попуњу дивиденде;
в) износ резервисане добити из девизног посла који припада Народној банци;

г) део резервног фонда у износу потребном за попуњу капитала до висине од 180,000.000.— динара.

Номинална вредност акција ће се на тај начин повећати од 500 на 3.000 динара. Ово повећање ће се констатовати знаком на свакој акцији.

Члан 8.

Исто тако одмах по одобрењу статута Народне банке, повећаће се и резервни фонд и то на тај начин што ће се остатку досадашњег резервног фонда, преко износа узетог за попуњу капитала, додати:

1) износ фонда за амортизацију непокретности по стању показаном при закључку књига на дан 28 јуна 1931 године;

2) као допринос државе, износ један и по пута толики колики буде збир остатка досадашњег резервног фонда и фонда за амортизацију непокретности; за тај износ ће се повећати рачун ранијих позајмица држави.

Члан 9.

Министар финансија, приликом емисије спољних зајмова било од стране државе, било од стране ма које јавне установе, затражиће од Народне банке да о томе да своје мишљење; то мишљење може се односити само на опоруност операције с погледом на стабилност новца.

Народна банка дужна је пружити на захтев своју потпору Министру финансија у циљу било да олакшава било да ограничава, у одговарајућој мери, задужења у иностранству или кредитовање иностранства, према томе да ли ће сматрати да те операције појачавају или слабе, за будућност, стабилност новца. Тога ради Банка ће водити евиденцију о тим операцијама и, према потреби, пред-

лагати Министру финансија нужне мере за сузбијање евентуалних злоупотреба. Министар финансија ће моћи предузимати такве мере путем наредаба.

Члан 10.

Овај уговор постаје пуноважан кад буде одобрен законом, пошто се претходно с текстом уговора сагласи Збор акционара Народне банке.

Састављено и потписано у два примерка, у Београду тринаестог јуна 1931 године.

За Народну банку
Краљевине Југославије,

Гувернер,
И. Ј. Бајлони, с. р.

За Владу
Краљевине Југославије,
министар финансија,
Др. С. Шверљуга, с. р.”

§ 2.

Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним новинама.

17 јуна 1931 године
Блед

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,
Д-р С. Шверљуга с. р.

Претседник Министарског савета,
министар унутрашњих послова,
почасни ађутант Њ. В. Краља,
армијски ђенерал,

П. Р. Живковић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
чувар Државног печата,
министар правде,

Димитрије В. Љотић с. р.

ДЕВИЗНО-ВАЛУТНИ ПОСТУПАК

Господин Министар финансија донео је под Бр. II-74900, од 27 јуна тек. године следеће решење:

1) Да се девизно-валутним пословима могу обавити само сви досада овлашћени новчани заводи а валутним пословима све до сада овлашћене мењачке радње.

2) Да се сав девизни промет има да обавља преко домаћих берзи путем новначих завода. На исти начин ће се обављати и све компензације које овлашћени заводи врше за своје комитенте. Према томе, све извозничке и остале девизе, подразумевајући ту и налоге из иностранства, морају се продавати путем новчаних завода на домаћим берзама.

Ако је извозник у исто време и увозник може од добијених девиза од извоза употребити потребан износ за плаћање набављене робе у иностранству с тим, да је дужан да ове компензације пријави Народној банци.

3) Да су сви новчани заводи и мењачке радње овлашћени за рад девизама и валутама, као и берзе у Београду, Загребу и Љубљани дужни, да Народној банци Краљевине Југославије шаљу све податке о обављеном девизно-валутном промету на начин како то Народна банка буде тражила за вођење потребне евиденције и статистике.

4) За куповину предратних и послератних обвезница државних спољних зајмова у злату, а у циљу евиденције, потребно је издејствовати претходно овлашћење Министарства финансија.

5) Није дозвољена набавка девиза у сврху износа капитала из земље без одобрења Народне банке Краљевине Југославије.

6) Овлашћени новчани заводи за рад са девизама и валутама могу код себе отворати пост кредите иностраним заводима реципроцитетно тј. највише до износа пост кредита који уживају код тих страних завода.

7) Задуживање у иностранству у страниј валути или динарима од стране новчаних завода, акционарских друштава и приватних фирми и лица мора бити претходно пријављено Народној банци ради евиденције.

8) Народна банка је контролни орган по свима девизно-валутним пословима после 28 јуна тек. године.

9) Свако одступање од ових наређења Народна банка доставиће Министру финансија на даљи поступак.

Бр. 74.900. — Из Одељења државног рачуноводства и буџета, од 27 јуна 1931 године.

(Ово је решење обнародовано први пут у „Службеним новинама” бр. 144, од 29 јуна 1931 године).

ЗАКОН

О

НАРОДНОЈ БАНЦИ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОД 17 ЈУНА 1931 ГОДИНЕ

Овај закон обнародован је у броју 137—XLV „Службених новина” од 20 јуна 1931 године.

БЕОГРАД
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
1931

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра финансија, а по
саслушању Претседника Нашег Министарског са-
вета, прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН

О

НАРОДНОЈ БАНЦИ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОДЕЉАК I

Фирма, циљ, седиште и трајање

Фирма

Члан 1.

Народна банка Краљевине Југославије зваће се и од сада „Народна банка Краљевине Југославије“. Ниједан новчани завод нити банка у Краљевини не може унети у назив своје фирме речи „Народна банка“, ни саме ни заједно са другим речима.

Циљ

Члан 2.

Народна банка има за циљ:

1) да се, вршећи јавну службу у име државе, стара о новцу под условима утврђеним законом о новцу од 11 маја 1931 године, овим законом и законом о одобрењу уговора између државе и Народне банке, и да одржава стабилност и сигурност новца свима техничким средствима; +

2) да одобрава и контролише краткорочне кредите потребне за привредни живот земље;

3) да пружи држави своју потпору у својству њеног благајника, и да јој одобрава привремене позајмице за потребе благајничке службе у периодима кад државни приходи не достижу за подмирење расхода.

Седиште

Члан 3.

Седиште Народне банке је у Београду. У осталим крајевима Краљевине Народна банка може имати своје филијале и агенције. Седиште филијала и агенција одређује, с обзиром на општи интерес, Министар финансија по споразуму с Народном банком. Он на исти начин одлучује о укидању филијала и агенција, ако би се за то указала потреба.

Трајање привилегије

Члан 4.

Трајање привилегије Народне банке утврђује се на 30 година, почев од 28 јуна 1931 до 28 јуна 1961 године у подне. Ако до 31 децембра 1956 године не буде законом регулисан положај Народне банке за време после 1961 године, привилегија Народне банке се продужује аутоматски за време од 5 година почев од 29 јуна 1961 године. Тако ће

исто бити по истеку тога петогодишњег периода ако се не донесе потребан закон пре 31 децембра 1961 године, и тако даље увек за период од пет година.

ОДЕЉАК II

Капитал и резервни фонд

Члан 5.

Банчин капитал износи 180.000.000,— динара подељен на 60.000 акција од по 3.000.— динара.

Капитал банчин се накнадно може повећати по споразуму између државе и Народне банке.

Члан 6.

Све акције гласе на име; пренос акција се може вршити само по одобрењу Народне банке.

На име државе и државних установа не може бити уписано укупно више од 20% банчиног капитала. Акције не могу гласити на име ни прећи у руке страних држављана.

Резервни фонд

Члан 7.

Народна банка има свој резервни фонд који служи за покриће евентуалних губитака.

За резервни фонд одбијаће се од чисте добити сваке пословне године најмање 5% и то пре поделе добити акционарима. Кад резервни фонд достигне суму од 300.000.000.— динара, одбијање се више неће вршити, или може бити смањено. Ако Народна банка одлучи да повећа резервни фонд преко 300.000.000.— динара, од сваке суме која буде издвојена за резервни фонд, половина ће припасти држави, а само друга половина ће се унети у резервни фонд.

ОДЕЉАК III

Банчини послови

Члан 8.

Народна банка може вршити само нослове по-бројане у наредним члановима.

Члан 9.

Служба која се тиче новца:

1) издавање новчаница, у свему саобразно условима прописаним законом о новцу од 11 маја 1931 године;

2) стављање у промет ситног металног новца, у свему саобразно условима прописаним законом о новцу;

3) куповина и продаја злата, кованог и у полугама, у свему саобразно условима прописаним законом о новцу;

4) куповина и продаја за готово, у земљи и иностранству, девиза, новчаница, телеграфских дознака, чекова и других папира са роком од три месеца, рачунајући од датума куповине или продаје.

Члан 10.

Одобравање и контрола краткорочних кредита и послови који с тим стоје у вези:

1) Есконт и реесконт, куповина и продаја пословних меница са најмање три сигурна потписа и с роком не дужим од три месеца. У место једног потписа може се узети залога робе, вараната или хартија од вредности на које се одобравају зајмови, под условом да је та залога дата уредно до износа вредности поднетих меница.

Изузетно, Народна банка може есконтovati и пословне менице само са два потписа, а под условима које ће утврдити Управни одбор банчин;

2) есконт купона државних зајмова или зајмова гарантованих од државе, под условом да ти купони доспевају у року од три месеца;

3) есконт и реесконт, куповина и продаја земљорадничких меница са најмање три сигурна потписа и са роком не дужим од девет месеци, под условом да су те менице издате за потребе производње и да ни у ком случају не престављају имобилизацију, а осим тога да су поднете Народној банци преко Привилеговане аграрне банке или Савеза земљорадничких задруга. Укупан износ тих меница, есконттованих или купљених, не може никад износити у лисници банчиној више од 25% укупног износа свих пословних меница есконттованих или купљених од Народне банке, које она има у лисници;

4) издавање чекова, банкарских налога, кредитних писама, по наредби или на доносиоца, плативих по виђењу у главном седишту или у филијалама банчиним;

5) вирмани, путем телеграма или писама;

6) примање улога, без интереса по текућем или жиро рачуну са исплатом на захтев или са отказом, и издавање чековских књижица онима на чије име ти рачуни гласе. Народна банка моћи ће плаћати интерес држави на новац добијен страним зајмовима;

7) дужност агента или кореспондента банака у Краљевини Југославији или страних банака;

8) одобравање зајмова на најдужи рок од три месеца на залогу следећих вредности:

а) злата, кованог или у полугама, са интересном стопом коју слободно утврђује Народна банка;

б) државних обвезница и свих других обвезница, под условом да те обвезнице буду котиране на некој југословенској берзи, да престављају пупиларну сигурност, и да зајмови не премашају 75% берзанске вредности тих обвезница. Интересна стопа за ове зајмове на залогу биће најмање за 1% већа од есконтне стопе;

в) вараната које издају јавна складишта Краљевине Југославије и који гласе на динаре, под условом да имају два сигурна потписа и да су плативи у земљи најдаље за три месеца. Управни

одбор банчин одредиће складишта чије варанте Банка може примати као залог, и утврдиће тако исто врсту робе за коју издати варанти могу бити примани као залога. Ниједан зајам не може премашати 60% вредности робе у моменту одобрења зајма. Управни одбор одредиће проценат за сваку врсту робе. Минимална интересна стопа за зајмове на варанте биће есконтна стопа за пословне менице с роком од три месеца.

Укупан износ зајмова на залог, предвиђених у алинеји б. и зајмова на варанте, предвиђених у алинеји в., не може ни у ком случају премашати 20% лиснице Народне банке.

Укупан износ исплаћених или одобрених кредита, било путем есконта било путем зајмова на залог, једном исту лицу, не може ни у ком моменту премашати двадесети део укупног износа кредита одобрених од Народне банке путем есконта и на залог, осим кад то одобри Управни одбор банчин одлуком донетом са већином од две трећине присутних чланова;

9) примање на чување новца, хартија и других предмета од вредности;

10) наплате у земљи и на страни.

Члан 11.

Благајничка служба за државу и одобравање позајмица држави

1) Народна банка ће вршити бесплатно на целој територији благајничку службу за државне установе; она ће бесплатно вршити исплате које изискује служба државног дуга у земљи и у иностранству; вршиће емисије државних зајмова и зајмова других јавних уснова; примаће расположиву готовину Главне државне благајне која премаша текуће потребе;

2) у циљу олакшања уредног плаћања државних расхода у периодима кад расходи премашују приходе, Банка ће чинити Главној државној благајни привремене позајмице без интереса до висине од највише 600,000.000,— динара. Ове позај-

мице морају бити враћене у најкраћем могућем року а најдоцније до 31 децембра сваке године; ни у ком случају оне не могу бити пренете из једне године у наредну годину.

Члан 12.

Остали послови

Народна банка је овлашћена:

1) да до висине капитала и резервног фонда купује државне обвезнице и друге хартије од вредности са сталним приходом, и на залог којих се могу одобравати зајмови;

2) да, у циљу регулисања укупног износа обвеза по виђењу, може мобилисати, у целини или делимично, обвезнице Главне државне благајне, које престављају остатак ранијих позајмица држави, у облику хартија од вредности са роком од највише три месеца, које носе интерес а које би преузеле банке и друге новчане установе. Износ и начин сваке емисије утврдиће Управни одбор Народне банке;

3) да има рачуне, да добија кредите у иностранству, и да их искоришћује за послове предвиђене у члану 9 овога закона;

4) да суделује у свима међународним организацијама створеним у циљу сарадње између емисионих банака, а да учествује у капиталу Банке за међународне обрачуне; да код тих уснова реесконтује своју лисницу пословних меница ради добијања кредита предвиђених у претходној алинеји;

5) да прима улоге страних емисионих банака и Банке за међународне обрачуне; да те улоге пласира било у пословне менице и друге краткорочне вредности било као улоге с интересом код домаћих банака. Ниједан пасео ове врсте не може бити закључен на дужи рок од три месеца;

6) да реесконтује, под условима утврђеним статутима, пословне менице и вредности купљене саобразно алинеји 5 и да даје свој жиро за све послове поменуће у тој алинеји.

Члан 13.

Сви послови који нису обухваћени члановима 9, 10, 11 и 12 овога закона су забрањени, с тим, да ако би такви послови ипак били предузети, накнада евентуалне штете пада на Банку, не отклањајући тиме одговорности по општим законским прописима.

Напосе (с тим да следеће забране нису лимитивне), забрањено је Народној банци:

1) да даје гаранције за државне бонове и друге државне обавезе као и за зајмове других јавних установа;

2) да одобрава Влади, непосредно или посредно, друге позајмице осим оних које су предвиђене у члану 11 алинеји 2;

3) да одобрава зајмове, непосредно или посредно, бановинама, општинама, или другим управним јединицама;

4) да есконтује исправе створене споразумом између потписника а које немају за предмет пословне операције;

5) да учествује у пољопривредним, трговачким или индустријским предузећима осим у онима која имају за циљ израду новчаница;

6) да одобрава хипотекарне зајмове или да закључује уговоре који имају исто дејство, или да одобрава зајмове на залог на дужи рок од онога предвиђеног у чл. 10;

7) да купује непокретна имања, осим у случају предвиђеном у члану 14, или у колико би то било потребно за њен смештај или за станове за њено особље;

8) да купује своје сопствене акције или акције ма које друге банке или друштва, изузев акција Банке за међународне обрачуне.

ОДЕЉАК IV

Обезбеђења и властице Народне банке

Члан 14.

За обезбеђење својих сумњивих потраживања Народна банка може преузети непокретности и

покретности дужникове у виду залогe или преноса. Тако прибављена добра морају бити продата у најкраћем могућем року, а у сваком случају најдаље у року од три године дана.

Члан 15.

Сваку залогу дату Народној банци као гаранцију зајма по есконту или на залогу може Банка одмах продати ако зајам не буде исплаћен о року, с тим да није дужна опомињати дужника нити од суда тражити претходно да одобри продају. Залогa обезбеђује главницу дуга, интерес и све трошкове проузроковане продајом залогe или извршењем гаранције.

Члан 16.

Народна банка мора тражити о року наплату свих својих потраживања.

Надлежни судови доносиће у најкраћем могућем року пресуде по свима споровима поведеним од Народне банке за наплату или приликом наплате њених потраживања.

Надлежне власти за извршење пресуда слаће хитно Народној банци у овереном препису списак пописаних или узабрањених ствари.

Члан 17.

Продаја било покретног било непокретног имања банчиног дужника огласиће се трипут у Службеним новинама. Од дана последњег огласа у новинама до дана продаје не сме проћи више од 30 ни мање од 10 дана.

Осим тога, продаја ће се и нарочито саопштити Банци у сваком случају, а дужнику, повериоцима обезбеђеним и смесничарима само онда, ако ова лица имају стално место становања у Краљевини, тако да им се може саопштити кад је продаја одређена, или ће се место њих саопштити њиховим заступницима са сталним местом становања у Краљевини, ако су та лица своје заступнике на време власти именовала.

Члан 18.

Банка има право да се за своја потраживања наплати првенствено из вредности код ње депонованих или заложених, или које се ма по ком основу нађу у њеном притежању, и то без интервенције суда.

Члан 19.

Права и повластице Народне банке за наплату њених потраживања извршују се и у случају смрти дужника као и у случају законске неспособности за управљање имањем, а исто тако у случају ако би се неко треће лице позивало на ма какво право или обезбеђење, па чак и ако би то треће лице било сопственик вредности или имања.

Члан 20.

Свако ко би хтео да стави обуставу или забрану на вредности (у новцу или у хартијама) које су код Банке депоноване, или на потраживања која се код Банке имају платити, треба да се обрати надлежном суду који ће моћи одобрити обуставу или забрану, али без штете по банчина права. Но Банка може, задржавајући своја права, депоновати суду вредности или суму потраживања на трошак сопственика или пријемника права.

Члан 21.

У случају кад сопственик код Банке депонованих вредности умре или падне под стечај, заступници наследника или стараоци масе дужни су да о томе известе Банку преко суда и да јој доставе имена лица која могу располагати тим вредностима. Ако Банка о томе не би била извештена, она не одговара за штете које би могле настати за наследнике или повериоце.

Члан 22.

За све спорове било банчине против других лица било других лица против Банке надлежан је

Трговачки суд у Београду, односно суд са седиштем у месту у коме се налази банчина филијала.

То вреди и за обуставе и забране које би тражила Банка и њене филијале.

ОДЕЉАК V

Новчанице

Члан 23.

Осим покрића у злату и у девизама, предвиђеног законом о новцу од 11 маја 1931 године, Народна банка је обавезна да допуни покриће укупног износа својих обавеза по виђењу трговачким и финансијским вредностима добијеним путем полова предвиђених у члановима 9, 10, 11 и 12 овога закона. Изузетно, раније одобрени аванси држави остаће до њиховог потпуног отписа као допуна покрића.

Члан 24.

За изгубљене, поништене и украдене новчанице Народне банке нико не може стављати забрану нити тражити да му се за те новчанице издаду нове. Поцепане или оштећене новчанице Банка ће замењивати по прописима које буде издао Министар финансија по споразуму са Народном банком.

Члан 25.

Министар финансија, по споразуму са Народном банком, одлучује о повлачењу новчаница једног типа и о замени тих новчаница новчаницама другог типа.

Ради извршења такве одлуке Народна банка ће издати три објаве у Службеним новинама, тако да од једне до друге објаве прође најмање два месеца, којима ће позвати имаоце новчаница повучених из оптицаја да их поднесу за замену. По истеку три године од последње објаве новчанице

повучене из оптицаја престају бити законско средство плаћања, те их Народна банка неће заменити. За износ новчаница које по истеку рока од три године не буду поднете за замену смањиће се оптицај новчаница; та вредност припада држави, која ће је употребити за смањење ранијих позајмица учињених јој од Народне банке.

Ималац новчаница повучених из оптицаја може их поднети Главној државној благајни која ће их исплатити и поништити.

Члан 26.

Фалсификовање новчаница и ситног новца, пуштање у промет лажног новца и уопште сва дела са циљем припреме израде, израде, припреме пуштања у промет и пуштања у промет лажних новчаница или лажног ситног новца, казниће се по одредбама Казненог законика.

ОДЕЉАК VI

Почасна повластица, ослобођење од дажбина, примена на Банку општег законодавства

Почасна повластица

Члан 27.

Народна банка има право да на своме печату носи грб Краљевине.

Ослобођење од дажбина

Члан 28.

Имовина и приходи банчини ослобођавају се за време трајања привилегије свих пореза, такса и дажбина; исто тако ослобођени су од такса књиге и записници банчини, као и сви документи који служе за књижење у Банци и њеним филијалама и агенцијама.

Пошиљке новца између централе Народне банке, филијала и појединих државних установа ослобођавају се поштарине.

Члан 29.

За време трајања привилегије, банчине зграде, било да су њена својина било да су узете под закуп, не могу бити реквириране ни од које власти, ни за какву потребу.

Примена на Банку општег законодавства

Члан 30.

Одредбе Трговачког законика о вођењу књига примењују се и на Банку, али Банка може у дневник убележавати само укупне износе по појединим рачунима, а копије писама и детаље рачуна може држати на одвојеним листовима.

Књиге Народне банке и изводи из њих, потписани како буде одређено статутима, имаће силу јавних исправа.

Члан 31.

Све одредбе закона о акционарским друштвима које нису у противности са овим законом примењују се и на Народну банку, изузев члана 5 поменутог закона и осталих одредаба које су с тим чланом у вези.

ОДЕЉАК VII

Недељно стање, тромесечни извештај, биланс, извештаји, објављивање службених извештаја

Недељно стање

Члан 32.

Осмог, петнаестог, двадесет другог и последњег дана сваког месеца Народна банка ће објави-

ти у Службеним новинама потпун преглед својих послова у облику прописаном у додатку А. статута банчиних. Ово недељно стање треба да показује, поред осталих података, однос покрића у злату и девизама према укупном износу банчиних обавеза по виђењу, а такође висину есконтне стопе и стопе за зајмове на залог.

Тромесечни извештај

Члан 33.

Свака три месеца Народна банка ће објавити у облику билтена извештај о развоју главних ставова биланса, и о новчаној, финансијској и привредној ситуацији земље.

Шестомесечни биланс

Члан 34.

Тридесетог јуна и тридесет првог децембра сваке године Управни одбор банчин утврђује биланс и објављује га у року од 20 наредних дана, пошто га одобри Надзорни одбор.

Биланс се саставља на следећи начин:

1) Покретности и потраживања се процењују по вредности на дан закључка биланса, а непокретности се процењују по куповној цени узетој као максимум;

2) управни трошкови, издаци на помоћи и друге социјалне сврхе, и амортизације се одбијају од бруто добити.

У исто време кад и биланс, сваке године се објављује, као додаток, упоредни преглед пословних резултата претходних пет година и године на коју се биланс односи.

Извештај

Члан 35.

Статути Народне банке одредиће облик и начин на који треба да буду састављени извештаји Управног и Надзорног одбора Народне банке.

Објављивање службених извештаја

Члан 36.

Недељно стање се објављује у Службеним новинама.

Годишњи биланс и рачун добитка и губитка објављују се у Службеним новинама, а извештаји Управног и Надзорног одбора штампају се као посебне брошуре које се имају ставити на расположење акционарима у згради банчиној.

ОДЕЉАК VIII

Подела добити

Члан 37.

Од чистог добитка показаног у билансу на крају године:

1) одузима се прво предвиђени проценат у чл. 7 за резервни фонд;

2) од остатка врши се прва подела добити акционарима у висини од 6% капитала;

3) од остатка узима се 30% за државу;

4) од онога што остаје допуњује се дивиденда акционарима у потребној суми тако да она износи до 10% капитала;

5) онај део добити који би остао расположив после поделе дивиденде од 10%, дели се на следећи начин:

а) $\frac{1}{2}$ акционарима а $\frac{1}{2}$ држави од суме која даје могућност да се акционарима да до 14%;

б) затим $\frac{1}{3}$ акционарима а $\frac{2}{3}$ држави од суме која даје могућност да се акционарима да дивиденда до 17%;

в) даљи остатак, који би се показао, дели се тако да акционарима припадне $\frac{1}{4}$ а држави $\frac{3}{4}$ од суме која даје могућност да се акционарима да дивиденда до 20% капитала.

Од вишка који би се појавио и после те поделе, акционарима припада $\frac{1}{10}$ а држави $\frac{9}{10}$.

Добит која припада држави употребиће се за отпис остатка ранијих аванса учињених држави.

Члан 38.

Плаћање дивиденде акционарима врши се у роковима и под условима које одреде банчини статути.

Члан 39.

Дивиденда, исплата које не буде тражена за пет година почев од дана утврђеног за њено плаћање, застарева. Та дивиденда ће припасти држави и употребиће се за отпис остатка ранијих позајмица држави.

ОДЕЉАК IX

Извршни комитет, Управни одбор, Надзорни одбор, надзор Владин, Збор акционара

Члан 40.

На челу Народне банке стоји Гувернер кога помажу два вице-гувернера. Они сачињавају заједно са два друга члана Управног одбора Извршни комитет Народне банке.

Банком управља Управни одбор коме претседава Гувернер.

Надзор над Банком врши Надзорни одбор.

Надзор над Банком, у име Краљевске Владе, врши Владин Комесар.

Збор акционара Народне банке је њен врховни орган.

Гувернер и вице-гувернери

Члан 41.

Гувернер и два вице-гувернера Народне банке морају бити држављани Краљевине Југославије. Морају становати у Београду. За време трајања њихове службе они морају посветити сву

своју активност Народној банци. Не могу бити у државној нити самоуправној служби као активни службеници, ни бити чланови Управног одбора ма које банке или акционарског друштва у опште, ни водити ма какву радњу или посао. Ако приликом њиховог наименовања постоји ма који од наведених узрока инкомпатибилитета, Гувернер или вице-гувернер не може ступити на дужност. По истеку рока од месец дана после наименовања, Гувернер или вице-гувернер за кога постоји неки узрок инкомпатибилитета, сматраће се да је одступио и на његово место биће именован други.

Ако активни државни чиновник буде постављен за Гувернера или вице-гувернера, време проведено у банци рачуна му се као време проведено у државној служби.

Ако пензионисани државни чиновник буде постављен за Гувернера или вице-гувернера, време проведено у банци не рачуна му се за накнадно повећање пензије.

Гувернер или вице-гувернер, који би на тај положај био постављен било као активни било као пензионисани државни чиновник, за време трајања његовог мандата нема право на принадлежности из државне касе.

Члан 42.

Гувернер и вице-гувернери се постављају Краљевским Указом на предлог Министра финансија.

Они могу бити узети и из реда чланова Управног одбора.

Члан 43.

Гувернер и вице-гувернери се постављају за време од шест година и могу бити поново именовани више пута. Њихову плату одређује Управни одбор Народне банке у почетку и за цео период од шест година.

Гувернер и вице-гувернери могу бити смењени Краљевским Указом, на предлог Министра финансија.

Члан 44.

Гувернер је на челу Народне банке. Он претседава Извршном комитету, Управном одбору и Збору акционара. Он наређује извршење њихових одлука; подноси Збору акционара рачуне закључене од Управног одбора; стара се о примени одредаба закона о Народној банци, статута и правилника.

Гувернер потписује сва акта која престављају обавезе за Народну банку али са премапотписом једног чиновника банчиног кога за то овласти Управни одбор. Гувернер може овластити вице-гувернере да потписују у место њега сва акта или документе. Гувернер може обуставити извршење одлука Извршног комитета и поднети их на решавање Управном одбору који се у том случају хитно сазива.

Обустављена одлука моћи ће се извршити ако у року од 15 дана није о њој решавано.

Статути Народне банке ближе ће одредити законску надлежност Гувернерову коју могу и проширити.

Члан 45

Вице-гувернери врше дужности које им одређују Гувернер и статути Народне банке. Кад је Гувернер спречен, у свима његовим дужностима заступа га први вице-гувернер, а кад је и он спречен, онда други вице-гувернер.

Извршни комитет

Члан 46.

Гувернер и вице-гувернери, заједно са два члана Управног одбора, које овај одређује у почетку сваке године, образују Извршни комитет Народне банке. Извршни комитет доноси одлуке већином гласова, а у случају једнаке поделе гласова, глас претседника је претежан. Комитет управља свакодневним пословима банчиним. Он испитује, прима или одбацује пријаве за одобрење зајмова по есконту или на залог, и у случају кад пријаву

одбаци подноси о томе извештај Управном одбору. Он контролише рад филијала и агенција и стара се о правилности њихова пословања.

Он поставља и смењује особље Народне банке, осим Главног директора и директора.

Он утврђује есконтну стопу и стопу зајмова на залог, пошто о томе саслуша мишљење Управног одбора. Spreма буџет и рачуне Народне банке. Spreма предлоге правилника за унутарњу службу. Уопште, он припрема све предмете који се имају поднети Управном одбору и Збору акционара. Он преставља Народну банку у свима судским споровима, пошто Управни одбор донесе своју одлуку, и извршује све акте прсцедуре и предузима све мере за заштиту интереса банчиних.

Управни одбор може доделити комитету и друга права.

Гувернер може обуставити извршење одлука Извршног комитета саобразно одредбама члана 44 овог закона

Члан 47.

У случају кад Извршни комитет није потпун, због спречености за дуже време једног од чланова, Гувернер ће одредити једног другог члана Управног одбора да га привремено заступа у дужности.

Управни одбор

Члан 48.

Управни одбор Народне банке састављају: Гувернер као претседник, два вице-гувернера и двадесет и један, односно двадесет два, двадесет три или двадесет четири члана, према томе да ли су Гувернер и вице-гувернери изабрани чланови Управног одбора или не. Чланови Управног одбора се бирају за период од шест година, а могу бити бирани више пута. Они морају бити држављани Краљевине Југославије, упућени у трговинска, индустријска, финансијска или пољопривредна питања. Чланове Управног одбора бира Ре-

довни збор акционара и то дванаест чланова стално настањених у Београду а остале из других крајева Краљевине.

Члан 49.

За време њиховог мандата, чланови Управног одбора не могу бити у државној ни самоуправној служби као активни службеници, ни бити у ма којој другој банци у својству директора, вице-директора или шефа одељења.

Чланови Управног одбора добијају за свој рад само сталну годишњу награду.

Члан 50.

Управни одбор Народне банке се обнавља сваке три године са половином својих чланова. Тога ради коцком ће се одредити за први пут који чланови Управног одбора треба да отступе по истеку три године.

Кад место једног члана Управног одбора буде упражњено, осим случаја обнављања, извршиће се накнадни избор. Но, члану Управног одбора који тако буде изабран трајаће мандат само до краја шестогодишњег периода.

У случају да у току године буде упражњено више од половине места чланова Управног одбора, сазваће се Ванредни збор акционара да изврши накнадни избор.

Члан 51.

Управни одбор се састаје једанпут месечно, али Гувернер га може сазвати увек кад се за то укаже потреба.

Кворум за пуноважно решавање састоји се од дванаест чланова. Одлуке се доносе већином гласова; у случају поделе гласова, претежан је глас Гувернера.

О решавању на седницама води се записник; мотиви донетих одлука излажу се укратко. Записник потписују сви присутни чланови.

Члан 52.

Управни одбор је надлежан да решава о свима пословима банчиним изузев оних који су овим законом предвиђени за друге органе. Напосе, он одобрава буџет расхода Народне банке; одобрава правилнике за унутарњу службу; одлучује о парницама које банка треба да поведе или које се против банке поведу; решава о равнању, поставља и смењује Главног директора и директоре. Одлучује о одлукама Извршног комитета, које је Гувернер обуставио, саобразно члану 45 овог закона. Статути Народне банке одредиће ближе остале услове под којима ће Управни одбор вршити своју дужност.

Надзорни одбор

Члан 53.

Надзорни одбор има седам чланова који морају бити југословенски држављани и које бира Збор акционара за време од три године.

Начин избора одредиће се банчиним статутима.

Надзорни одбор врши општу контролу над свима банчиним пословима. Ради тога он има право да захтева да му се покажу све књиге и други списи. Све одлуке Извршног комитета или Управног одбора морају му се доставити. Надзорни одбор испитује биланс и подноси свој извештај годишњем Редовном збору акционара.

Статути Народне банке одредиће ближе остале услове под којима ће Надзорни одбор вршити своју дужност.

Заједничке одредбе за Гувернера, вице-гувернере, чланове Управног и Надзорног одбора

Члан 54.

Гувернер, вице-гувернери, чланови Управног и Надзорног одбора нису обавезни лично за оба-

везе банчине. Они су само одговорни за вршење своје службе.

Члан 55.

Пре ступања на дужност Гувернер мора поднети доказ да је сопственик 40 акција Народне банке; сваки вице-гувернер да има 30 акција, а члан Управног одбора да има 20 акција.

Акције Гувернера, вице-гувернера и чланова Управног одбора служе као њихова кауција; оне се депонују код Банке и могу им бити повраћене тек по одобрењу биланса оне пословне године у току које је њихов мандат истекао. Ова кауција се бележи у књигама банчиним.

Владин Комесар

Члан 56.

Владин Комесар се поставља Краљевским Указом на предлог Министра финансија. Он има право да стане на пут сваком поступку који би био противан законима, статутима Народне банке, и њеним интересима, и општим интересима земље.

Владин Комесар је државни чиновник који има најмање ранг и припадности начелника министарства. Плата и остали додаци падају на терет Народне банке.

У случају спречености Комесара да за дуже време врши своју дужност, Министар финансија ће му одредити заменика.

Члан 57.

Владин Комесар има право да у свако време испитује стање банчиних послова и да прегледа књиге и стање касе. Гувернер је дужан да му стави на расположење, увек кад он то затражи, тачан преглед стања Банке. Све одлуке Извршног комитета морају му се одмах доставити писмено. Но, одлуке о одобрењу кредита му се достављају само на његов писмен захтев и то под обавезом да саопштење држи као тајну.

Владин Комесар присуствује седницама Управног и Надзорног одбора и зборовима акционара. Он има право да узима реч да би изнео своје примедбе. Све одлуке Управног и Надзорног одбора достављају му се писмено.

Владин Комесар има право и дужност, било за време било после седнице или збора, да обустави извршење сваке одлуке или расправе коју сматра противном законима, банчиним статутима, њеним интересима, или интересима земаљским. О томе ће одмах известити Министра финансија.

Ако у року од 15 дана, од дана обустављања одлуке од стране Комесара, Министар финансија не саопшти Банци своју одлуку, обустава извршења од стране Комесара сматраће се да не важи више, а Народна банка ће моћи извршити обустављену одлуку.

Претставник Министра трговине и индустрије

Члан 58.

Министар трговине и индустрије има право тражити од Народне банке сва обавештења о пословима који се односе на њену кредитну политику, преко нарочитог претставника који би за то био специјално делегиран. Тај претставник мора бити државни чиновник.

Есконтни одбори

Члан 59.

Пословне менице које се поднесу на есконт испитују есконтни одбори. Број чланова ових одбора, као и начин њихова именовања, обим њихових дужности и њихова награда одредиће се статутима банчиним.

Збор акционара

Члан 60.

Збор акционара држи се сваке године у месецу марту најдоцније. Ванредни зборови акционара држе се увек кад се за то укаже потреба

Начин сазива зборова акционара одредиће се статутима.

Сваких десет акција дају право на збору на један глас, но нико не може имати право на више од 100 гласова, ма колики број акција био уписан на његово име.

ОДЕЉАК X

Престанак концесије

Члан 61.

Концесија за службу Народне банке може престати пре истека утврђеног рока трајања привилегије само с пристанком државе, датим Краљевским Указом, на предлог Министра финансија, и на основу одлуке коју донесе, са већином од најмање три четвртине акционара који су узели учешћа у гласању, Ванредни збор акционара сазван специјално у том циљу.

Кворум за решавање сачињава број акционара који представљају најмање половину друштвеног капитала.

Члан 62.

По истеку периода за који је дата привилегија, ако концесија за службу Народне банке не буде обновљена, ни прећутно ни специјалним законом, донеће се нов закон којим ће се одредити услови под којима ће се убудуће вршити служба поверена Народној банци Краљевине Југославије.

Члан 63.

У случају кад концесија престане, било пре било по истеку рока, приступиће се ликвидацији.

Ликвидаторе ће наименовати половину Министар финансија а другу половину Ванредни збор акционара.

Ликвидатори ће припремити предлог за уређење односа имајући у виду следеће принципе:

1) новчанице Народне банке престављају законски новац Краљевине;

2) подлога Народне Банке, као саставни део земаљске имовине и као основа новчаног система Краљевине, не може бити унета у активу за поделу;

3) за покриће обавеза по виђењу имају се наменити: а) остатак ранијих позајмица држави; б) остатак у то време привремених позајмица Главној државној благајни; в) најликвиднији ставови активе;

4) из расположивог остатка активе ће се затим исплатити: а) друштвени капитал; б) фондови који припадају акционарима;

5) остатак активе ће се поделити између државе и акционара по размеру: 60% држави и 40% акционарима;

6) по истом размеру (60:40) поделиће се и резервни фонд образован у смислу чл. 8 уговора између државе и Народне банке од 13 јуна 1931 године и допуњаван у смислу чл. 7 овог закона, као и сви други фондови који не би били образовани искључиво из чисте добити акционара.

Члан 64.

Предлог за ликвидацију биће поднет Ванредном збору акционара сазваном специјално у том циљу. Краљевским Указом, на предлог Министра финансија, одредиће се дефинитивно све што се тиче ликвидације. У случају спора насталог приликом ликвидације може се подићи тужба Државном савету, о чему треба да донесе одлуку Ванредни збор акционара са већином од $\frac{2}{3}$ присутних чланова. По тако поднетој тужби Државни савет решава у општој седници.

ОДЕЉАК XI

Уништај банчиних акција и исправа

Члан 65

Нестале акције Народне банке, купони, талони и остале исправе, које Народна банка издаје, могу

се судски уништавати, по ниже изложеним прописима.

Односно несталих меница и чекова Народне банке вреде одговарајући прописи меничног закона и закона о чеку, оба од 29 новембра 1928 године.

Члан 66.

За уништај исправа Народне банке надлежан је Трговачки суд у Београду, а за исправе филијала надлежан је суд места у коме је филијала.

Члан 67.

Уништај код суда може тражити само власник исправе или његов законити заступник и то само онда ако исправа није већ пре тражења по закону застарела.

Акт којим се уништај тражи мора ово садржати:

1) препис исправе или главну њену садржину и њене битне ознаке, као што су: назив исправе, број, датум, вредност, име на кога исправа гласи, преноси пуни или бланко и т. д.;

2) опис догађаја или начина како је исправа нестала или како се мисли да се то десило;

3) доказе о власништву исправе и о начину како је исправа нестала. Ако тих доказа нема, молилац уништаја даће изјаву, да ће се на своје наводе заклетити.

Члан 68.

Акт се мора поднети у два примерка.

Један примерак доставиће суд Народној банци на одговор. Банка ће одговорити у року од 10 дана. Било да Банка одговори или не одговори, по истеку овога рока, суд ће одредити рочиште.

Члан 69.

Суд ће решити да има места тражењу:

1) ако је Банка признала да постоји онаква исправа које се уништај тражи; и при том

2) ако је молилац уништаја своје наводе бар до вероватности доказао; или, уместо тога

3) ако молилац уништаја остане при изјави да ће заклетву положити, у ком ће случају суд под тим условом и издати решење, или

4) ако, уместо наведеног под 2 и 3 овог члана, сама Банка изјави да има места тражењу.

Решење ће суд и Банци доставити.

Члан 70.

Кад овако решење постане извршно (а ако је њиме досуђена молиоцу заклетва, кад се он закуне или му Банка заклетву опрости), суд ће издати оглас преко Службених новина да ће исправу уништити, ако се нико други за њеног власника не појави у року који се за то оставља. Оглас ће се трипут у Службеним новинама штампати.

Члан 71.

Кад се уништавају акције, суд ће о томе извести и Народну банку.

Народна банка ће сваки пут кад се сазива збор акционара на крају позива или одмах испод позива изложити, за које се бројеве акција код суда тражи уништај, као и који су бројеви већ судски уништени.

Члан 72.

За акције рок за уништај је година и један месец, за купоне пет година и један месец, који се рачунају овако:

1) код акција кад је оглас трећи пут у Службеним новинама изишао;

2) код купона, за сваки купон од одређеног дана за његову исплату, било да је тај дан прошао било да није. Само у случају ако је тај дан прошао, овај рок не може бити краћи од 180 дана, рачунајући од дана кад је оглас трећи пут у Службеним новинама изишао.

За талоне рок је годину дана, који се рачуна од дана, када се за њих може добити нов купон-

ски лист, било да је тај дан прошао било да није. Само у случају кад је тај дан прошао, овај рок не може бити краћи од 180 дана, рачунајући од дана кад је оглас трећи пут у Службеним новинама изишао. У сваком случају при примању новог талона мора се Банци показати и акција уз коју он иде.

За све остале исправе рок је 180 дана, рачунајући од њихова рока, ако рок имају, а иначе од дана кад је оглас трећи пут у Службеним новинама изишао.

Члан 73.

Банка не може одрећи исплату купона због тога што је тражен њихов уништај, ако они још и коначно нису уништени. Тако исто не може одрећи ни издавање купонског листа на талон, који јој се поднесе, ако и он није коначно уништен. Напоследку не може банка одрећи исплату или издавање друге какве вредности по исправи, која јој се за то поднесе од кога било лица, које преносом пуним или бланко доказује да је оно власник исправе. Ово Банка пре коначног уништаја може учинити само онда ако је молилац уништаја израдио код суда и обуставу. Обустава се може тражити и од суда одобрити, само ако се испуне захтеви за тражење обуставе по Зак. о грађ. суд. поступку.

Члан 74.

Ако се у остављеном року појави неко као власник исправе, које се уништај тражи, и суду поднесе саму исправу или доказе да он исправу има, онда се прекида даљи рад по тражењу уништаја. Затим се прекида даљи рад о тражењу уништаја и о томе суд издаје решење молиоцу уништаја, Народној банци и појављеном власнику. Овим решењем молилац уништаја упућује се на парницу против појављеног власника, а исправа или доказ о њој враћа се појављеном власнику, ако молилац уништаја није одвојено израдио обуставу.

Члан 75.

Ако се у остављеном року нико на суду не појави као власник исправе — не поднесе исправу — онда молилац уништаја може захтевати да се исправа коначно уништи. У акту којим то захтева мора поднети:

1) извршно решење којим му је одобрен уништај;

2) сва три броја Службених новина у којима је изашао оглас о уништају;

3) уверење од Банке, да она није исплатила исправу, за коју се тражи уништај.

Члан 76.

Ако то не поднесе, или ако Банка већ буде исплатила исправу, суд ће захтев одбити.

Ако то поднесе, суд ће издати решење, да се исправа коначно уништава и кад решење буде извршно, огласиће то трипут преко Службених новина. Решење ће доставити и Банци.

Члан 77.

Кад решење о коначном уништају буде извршно, уништена исправа нема даље никакве вредности према Банци ма у чијим се рукама налазила, а молилац уништаја може после захтевати да му Банка изда нову акцију и да му за друге уништене исправе, које нису акције, учини исплату или изда вредност.

На изданој новој акцији биће назначено, да је она издана уместо уништене, по чијем захтеву и по ком решењу.

Уз акцију Банка неће издавати молиоцу и купоне с талоном; него ако је молилац уз акцију уништио и купоне, Банка ће му купоне исплатити о року за уништај купона, а ако је уз акцију уништио и талон, Банка ће му издати даље купонски лист о року за уништај талона ако јој се тада поднесе и нова акција за тај талон.

Исто тако кад је уништен само талон, Банка ће о року за уништај талона издати нов ку-

понски лист само онеме, који поднесе акцију од тога талона.

Члан 78.

Молилац уништаја, док се уништај не изврши, дужан је испуњавати све обавезе, које падају на имаоца оне исправе за коју је он тражио уништај.

Члан 79.

Ако молилац уништаја не захтева да се коначно униште купони за три месеца од како то може захтевати, или ако по коначно уништеним купонима не дигне дивиденду ни за три месеца, од како је извршено решење којим су купони коначно уништени, онда после тога нема права на тражење дивиденде по тим купонима.

Члан 80.

Све таксе и трошкове око уништаја сноси сам молилац уништаја.

Члан 81.

Уколико је по појединим меницама и чековима покренут поступак за уништај по ранијем закону о Народној банци, тај ће се поступак по том закону и довршити.

ОДЕЉАК XII

Статути Народне банке

Члан 82.

На основу овога закона издаће се статути Народне банке.

Они се имају поднети на одобрење Ванредном збору акционара, а потом на потврду Министру финансија.

ОДЕЉАК XIII

Уговор између државе и Народне банке

Члан 83.

Начин извођења стабилизације динара регулисаће се уговором који има бити одобрен законом, пошто се претходно с текстом уговора сагласи Збор акционара.

Прелазне одредбе

Члан 84.

Постављење Гувернера на начин и са условима предвиђеним у члановима 41, 42 и 43 овога закона извршиће се у року од 15 дана по истеку мандата садашњег Гувернера, који траје до 28 августа 1932 године.

Постављење два вице-гувернера на начин и са условима предвиђеним у члановима 41, 42 и 43 овога закона извршиће се одмах после првог Ванредног збора акционара, који ће се одржати по ступању на снагу овога закона.

Члан 85.

У року од месец дана по ступању на снагу овога закона одржаће се Ванредни збор акционара који ће извршити избор Управног и Надзорног одбора банчиног на начин и са условима предвиђеним у члановима 48 и 49 овога закона. До тога времена остаје у важности мандат чланова досадашњег Главног управног одбора, Управног и Надзорног одбора банчиног.

Томе Ванредном збору поднеће се на одобрење закључак књига и подела добити до 28 јуна 1931 године; он ће такође одлучити о разрешници Управном и Надзорном одбору за рад до тога времена.

Члан 86.

Одредба члана 46 овога закона о образовању и служби Извршног комитета ступа у важност

одмах по постављењу и пријему дужности два вице-гувернера.

Дужности које су овим законом предвиђене за Извршни комитет отправљаће до избора новог Управног одбора банчиног органи којима су те дужности припадале по досадашњем закону и статутима банчиним, а у међувремену од избора новог Управног одбора па до образовања Извршног комитета, Гувернер заједно са четири члана Управног одбора које он одреди.

Члан 87.

Гаранције које је Народна банка дала пре ступања на снагу овога закона за разне обавезе државе и њених установа остају у важности све до измирења тих обавеза.

Члан 88.

Овај закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним новинама.)

17 јуна 1931 године

Блед

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,

Д-р С. Шверљуга с. р.

Претседник Министарског савета,
министар унутрашњих послова,
почасни ађутант Њ. В. Краља,
армијски ђенерал,

П. Р. Живковић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
чувар Државног печата,
министар правде,

Димитрије В. Љотић с. р.

СТАТУТИ
НАРОДНЕ БАНКЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

БЕОГРАД
ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
1931.

СТАТУТИ
НАРОДНЕ БАНКЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОДЕЉАК I

Фирма, циљ, седиште и трајање.

Фирма

Члан 1.

Народна банка Краљевине Југославије зваће се и од сада „Народна банка Краљевине Југославије“.

Народна банка Краљевине Југославије је акционарско друштво. Њено седиште је у Београду. У осталим крајевима Краљевине Народна банка може имати филијале и агенције. Седиште филијала и агенција одређује, с обзиром на општи интерес, Министар финансија, у споразуму с Народном банком; он на исти начин одлучује о укидању филијала и агенција, ако би се за то указала потреба.

Фирма Народне банке је протоколисана у Београду, а фирма њених филијала и агенција код надлежних судова.

Члан 2.

Фирму Народне банке пуноважно потписују Гувернер или један од вице-гувернера, односно

члан Управног одбора одређен за члана Извршног комитета, кога одреди Гувернер, заједно са једним чиновником банчиним кога за то одреди Управни одбор.

У главном седишту, обичну кореспонденцију, чекове, кредитна писма, налоге, потврде пријема, разне признанице и све друге исправе које се односе на редовне послове Народне банке потписују заједно два банчина чиновника које за то одреди Управни одбор.

У филијалама, све исправе, које се односе на послове из њиховог делокруга, потписује управник или његов заменик заједно са једним чиновником кога одреди Управни одбор.

Потписи лица овлашћених да потписују за Народну банку имају бити депоновани код надлежног суда и изложени у локалима Народне банке приступним публици.

Циљ

Члан 3.

Народна банка има за циљ:

1) да се, вршећи јавну службу у име државе, стара о новцу, под условима утврђеним законом о новцу од 11 маја 1931 године, законом о Народној банци од 17 јуна 1931 и законом о одобрењу уговора између државе и Народне банке, и да одржава стабилност и сигурност новца свима техничким сретствима;

2) да одобрава и контролише краткорочне кредите потребне за привредни живот земље;

3) да пружи држави своју потпору у својству њеног благајника и да јој одобрава привремене позајмице за потребе благајничке службе у периодима кад државни приходи не достижу за подмирење расхода.

Члан 4.

Народна банка ужива на целој територији Краљевине Југославије привилегију за издавање новчаница под условима утврђеним законом о

новцу од 11 маја 1931 године и законом о Народној банци од 17 јуна 1931.

Трајање

Члан 5.

Трајање привилегије Народне банке је утврђено на 30 година, почев од 28 јуна 1931 године до 28 јуна 1961 године у подне. Ако до 31 децембра 1956 године не буде законом регулисан положај Народне банке за време после 1961 године, привилегија Народне банке, и, следствено, њено трајање продужује се аутоматски за време од пет година почев од 29 јуна 1961 године. Тако ће исто бити по истеку тога петогодишњег периода, ако се пре 31 децембра 1961 године не донесе потребан закон, и тако даље увек за период од пет година.

ОДЕЉАК II

Капитал и резервни фонд

Члан 6.

Капитал банчин износи 180.000.000.— динара и он је подељен на 60.000 акција од по 3.000.— динара.

Капитал банчин се накнадно може повећати по споразуму између државе и Народне банке.

Члан 7.

Све акције гласе на име; пренос акција се може вршити само по одобрењу Народне банке.

На име државе и државних установа не може бити уписано укупно више од 20% банчиног капитала.

Члан 8.

Народна банка признаје као сопственика акције само лице уписано у књигу акционара Народне банке; само то лице може вршити или пренети на другога своја права на зборовима акционара.

Књига акционара Народне банке води се у главном седишту.

Члан 9.

Пренос акција Народне банке се врши, на писмен захтев продавца и купца, одлуком Извршног комитета Народне банке. Извршени пренос у књизи акционара оверава својим потписом један чиновник банчин који се за то специјално одреди; пренос мора бити означен и на самој акцији.

Извршни комитет мора донети своју одлуку по захтеву за пренос у року од 5 дана; његове одлуке не морају бити мотивисане. Акције банчине не могу гласити на име ни прећи у руке страних држављана.

Члан 10.

Уз сваку акцију приклопљен је купонски табак, на доносиоца, с талоном.

Члан 11.

Свака акција је недељива у односу на Народну банку. Сопственике, чије је право на акцију недељиво, преставља пред Народном банком само један од њих. У случају кад једна акција припада једном лицу само у погледу чисте сопствености а другоме у погледу права уживања, право престављања и гласања има онај који има право уживања.

Члан 12.

Самим тим што је носилац једне акције Народне банке, сваки акционар прима ове статуте, као и све одлуке донете саобразно законима и статутима који важе за Народну банку.

Резервни фонд

Члан 13.

Народна банка има свој резервни фонд који служи за покриће евентуалних губитака.

За резервни фонд одбијаће се од чисте добити сваке пословне године најмање 5% и то пре поделе добити акционарима. Кад резервни фонд достигне суму од 300,000.000.— динара, одбијаће се неће више вршити, или може бити смањено. Ако Народна банка одлучи да повећа резервни фонд преко 300,000.000.— динара, од сваке суме која буде издвојена за резервни фонд, половина ће припасти држави, а само друга половина ће се унети у резервни фонд.

Резервни фонд се води по особеном рачуну; он ће бити пласиран у државне обвезнице котиране на југословенским берзама. Приход од ових обвезница додаваће се капиталу фонда док он не достигне суму од 300,000.000.— динара; кад та цифра буде достигнута, половина прихода припаће држави а друга половина биће унета у резервни фонд.

Члан 14.

Од годишње добити која припада акционарима, Народна банка може створити специјалне резервне фондове који остају искључива својина акционара и којима збор акционара може располагати слободно, с тим да се у случају повећања капитала има добити одобрење државе.

Ови фондови биће пласирани у државне обвезнице котиране на берзи; приход од тих обвезница додаваће се капиталу фондова.

ОДЕЉАК III

Банчини послови

Члан 15.

Народна банка може вршити само послове побројане у наредним члановима.

Члан 16.

Служба која се тиче новца

1) издавање новчаница, у свему саобразно условима прописаним законом о новцу од 11 маја 1931 године;

2) стављање у промет ситног металног новца, у свему саобразно условима прописаним законом о новцу;

3) куповина и продаја злата, кованог и у полугама, у свему саобразно условима прописаним законом у новцу;

4) куповина и продаја за готово, у земљи и иностранству, девиза, новчаница, телеграфских дознака, чекова и других папира са роком од три месеца, рачунајући од датума куповине или продаје.

Члан 17.

Одобравање и контрола краткорочних кредита и послови који с тим стоје у вези

1) Есконт и реесконт, куповина и продаја пословних меница са најмање три сигурна потписа и са роком не дужим од три месеца. Уместо једног потписа може се узети залога робе, вараната или хартија од вредности на које се одобравају зајмови, под условом да је та залога дата уредно до вредности поднетих меница.

Изузетно, Народна банка може есконтovati и пословне менице само са два потписа, а под условима које ће прописати правилником Управни одбор банчин;

2) есконт купона државних зајмова или зајмова гарантованих од државе, под условом да ти купони доспевају у року од три месеца;

3) есконт и реесконт, куповина и продаја земљорадничких меница са најмање три сигурна потписа и са роком не дужим од девет месеци, под условом да су те менице издате за потребе производње и да ни у ком случају не представљају имобилизацију, а осим тога да су поднете Народној банци преко Привилеговане аграрне банке или Савеза земљорадничких задруга. Укупан износ тих меница есконтovаних или купљених не може никад износити у лисници банчиној више од 25% укупног износа свих пословних меница есконтovаних или купљених од Народне банке, које она има у лисници;

4) издавање чекова, банкарских налога, кредитних писама, по наредби или на доносиоца, плативих по виђењу у главном седишту или у филијалама банчиним;

5) вирмани, путем телеграма или писама;

6) примање улога, без интереса, по текућем или жиро рачуну, са исплатом по захтеву или са отказом, и издавање чековских књижица онима на чије име ти рачуни гласе. Народна банка моћи ће плаћати интерес држави на новац добијен страним зајмовима;

7) дужност агента или кореспондента банака у Краљевини Југославији или страних банака;

8) одобравање зајмова на најдужи рок од три месеца на залогу следећих вредности:

а) злата, кованог или у полугама, са интересном стопом коју слободно утврђује Народна банка;

б) државних обвезница и свих других обвезница, под условом да те обвезнице буду котиране на некој југословенској берзи, да претстављају пупиларну сигурност, и да зајмови не премашају 75% берзанске вредности тих обвезница. Интересна стопа за ове зајмове на залогу биће најмање за 1% већа од есконтне стопе;

в) вараната које издају јавна складишта Краљевине Југославије, који гласе на динаре, под условом да имају два сигурна потписа и да су плативи у земљи најдаље за три месеца. Управни одбор банчин одредиће складишта чије варанте Банка може примати као залогу, и утврдиће тако исто врсту робе за коју издати варанти могу бити примани као залога. Ниједан зајам не може премашати 60% вредности робе у моменту одобрења зајма. Управни одбор одредиће проценат за сваку врсту робе. Минимална интересна стопа за зајмове на варанте биће есконтна стопа за пословне менице с роком од три месеца.

Укупан износ зајмова на залог, предвиђених у алинеји б), и зајмова на варанте, предвиђених у алинеји в), не може ни у ком случају премашити 20% лиснице Народне банке.

Укупан износ исплаћених или одобрених кредита једном истом лицу, било путем есконта било путем зајмова на залогу, не може ни у ком моменту премашати двадесети део укупног износа кредита одобрених од Народне банке путем есконта и на залог, осим кад то одобри Управни одбор банчин одлуком донетом са већином од $\frac{2}{3}$ присутних чланова;

9) примање на чување новца, хартија и других предмета од вредности;

10) наплате у земљи и на страни.

Члан 18.

Благајничка служба за државу и одобравање позајмица држави

1) Народна банка ће вршити бесплатно на целој територији благајничку службу за државне установе; она ће бесплатно вршити исплате које изискује служба државног дуга у земљи и у иностранству; вршиће емисије државних зајмова и зајмова других јавних установа; примаће расположиву готовину Главне државне благајне која премаша текуће потребе;

2) у циљу олакшања уредног плаћања државних расхода у периодима кад расходи премашају приходе, Банка ће чинити Главној државној благајни привремене позајмице без интереса до висине од највише 600 милиона динара. Ове позајмице морају бити враћене у најкраћем могућем року а најдоцније до 31 децембра сваке године; ни у ком случају оне не могу бити пренете из једне године у наредну годину.

Члан 19.

Остали послови

Народна банка је овлашћена:

1) да до висине капитала и резервног фонда купује државне обвезнице и друге хартије од вредности са сталним приходом и на залогу којих се могу одобравати зајмови;

2) да у циљу регулисања укупног износа обавеза по виђењу може мобилисати, у целини или делимично, обвезнице Главне државне благајне, које претстављају остатак ранијих позајмица држави, у облику хартија од вредности са роком највише од три месеца, које носе интерес а које би преузеле банке и друге новчане установе. Износ и начин сваке емисије утврдиће Управни одбор Народне банке;

3) да има рачуне, да добија кредите у иностранству и да их искоришћује за послове предвиђене у чл. 16 ових статута;

4) да суделује у свима међународним организацијама створеним у циљу сарадње између емисионих банака, и да учествује у капиталу Банке за међународне обрачуне; да код тих установа реесконтује своју лисницу пословних меница ради добијања кредита предвиђених у претходној алинеји;

5) да прима улоге страних емисионих банака и Банке за међународне обрачуне; да те улоге пласира било у пословне менице и друге краткорочне вредности било као улоге с интересом код домаћих банака. Ниједан посао те врсте не може имати дужи рок од три месеца;

6) да реесконтује, под условима утврђеним статутима, пословне менице и вредности купљене саобразно алинеји 5 и да даје своју гаранцију за све послове поменуте у тој алинеји.

Члан 20.

Сви послови који нису обухваћени члановима 16, 17, 18 и 19 ових статута су забрањени, с тим да ако би такви послови ипак били предузети, накнада евентуалне штете пада на Банку, не отклањајући тиме одговорности по општим законским прописима. Напосе (с тим да следеће забране нису лимитативне), забрањено је Народној банци:

1) да даје гаранцију за државне бонове и друге државне обавезе као и за зајмове других јавних установа;

2) да одобрава Влади, непосредно или посредно, друге позајмице осим оних предвиђених у чл. 18 алинеји 2;

3) да одобрава зајмове, непосредно и посредно, бановинама, општинама или другим управним заједницама;

4) да есконтује исправе створене споразумом између потписника а које немају за предмет пословне операције;

5) да учествује у пољопривредним, трговачким или индустријским предузећима осим у онима која имају за циљ израду новчаница;

6) да одобрава хипотекарне зајмове или да закључује уговоре који имају исто дејство, или да одобрава зајмове на залог на дужи рок од онога предвиђеног у чл. 17 алинеји 8;

7) да купује непокретна имања осим у случају предвиђеном у чл. 25, или у колико би то било потребно за њен смештај или за станове за њено особље;

8) да купује своје сопствене акције или акције ма које друге банке или друштва, изузев акција Банке за међународне обрачуне.

Члан 21.

Укупан износ обавеза по виђењу Народне банке мора бити покривен:

1) подлогом у злату и у девизама под условима и у размери предвиђеним чл. 5 закона о новцу од 11 маја 1931 године;

2) другим трговачким или финансијским вредностима које проистичу из послова предвиђених члановима 16, 17, 18 и 19 ових статута;

3) Изузетно, и за прелазно време, остатком ранијих аванса држави, који ће до потпуног отписа бити допуна покрића.

Члан 22.

За изгубљене, поништене или украдене новчанице Народне банке нико не може стављати забрану нити тражити да му се за те новчанице издаду нове. Но, поцепане или оштећене новчанице

Банка ће замењивати по прописима које буде издао Министар финансија по споразуму с Народном банком.

Члан 23.

Новчанице једног одређеног типа могу бити повучене и замењене новчаницама другог типа одлуком Министра финансија донетом по споразуму с Народном банком.

Ради извршења такве одлуке Народна банка ће издати три објаве у Службеним новинама, тако, да од једне до друге објаве прођу најмање два месеца, којима ће позвати имаоце новчаница повучених из оптицаја да их поднесу за замену. Новчанице тако повучене из оптицаја биће поништене код Народне банке. По истеку три године од последње објаве, новчанице повучене из оптицаја престају бити законско средство плаћања, те их Народна банка неће више исплаћивати.

За износ новчаница које по истеку рока од три године не буду поднете за замену, смањиће се оптицај новчаница; та вредност припада држави која ће је употребити за смањење ранијих позајмица учињених јој од Народне банке.

Ималац новчаница повучених из оптицаја може их поднети Главној државној благајни која ће их исплатити и поништити.

Члан 24.

Управни одбор донеће потребне правилнике којима ће утврдити услове под којима ће се вршити поједини послови предвиђени овим статутима.

ОДЕЉАК IV

Обезбеђења и повластице Народне банке

Члан 25.

За обезбеђења својих сумњивих потраживања Народна банка може преузети непокретности и покретности дужникове у виду залогe или преноса.

Тако прибављена добра морају бити продата у најкраћем могућем року, а у сваком случају најдаље у року од три године дана.

Члан 26.

По извршењу својих послова Народна банка ужива обезбеђења и повластице предвиђене члановима 15 до 21 закона о Народној банци.

Члан 27.

Ако берзанска вредност неке обвезнице заложене код Народне банке падне за више од 10%, Народна банка има право да тражи од дужника препорученим писмом допуњу залог. Ако се дужник не одазове захтеву банчином у року од 15 дана од дана кад је послато писмо, Народна банка може продати залог пре рока за исплату дуга и од продајне цене наплатити главницу дуга, интерес и трошкове. Остатак, ако га буде било, ће се одобрити дужнику, а за евентуални недостатак наплата ће се тражити судским путем.

Члан 28.

Народна банка може одбити да некоме отвори жиро рачун, или затворити већ отворен такав рачун, без обавезе да о томе даје ма какво образложење.

Она може одбити без образложења сваку пријаву за есконт или за зајам на залог.

Члан 29.

Ако ималац жиро рачуна падне под стечај, Народна банка ће престати, од дана кад сазна за стечај, да исплаћује чекове вучене на терет тога рачуна. Пошто наплати на терет тога рачуна, саобразно чл. 18 закона о Народној банци, своја потраживања од имаоца рачуна, остатак рачуна ставиће на расположење стечајном управитељу.

Члан 30.

Народна банка није дужна да испитује истинитост преноса нити потврду пријема на чековима,

наложима, кредитним писмима по наредби или на доносиоца, уредно издатим саобразно чл. 17 под 4 и поднетим јој на наплату.

Члан 31.

Надлежни суд за све спорове у којима је Народна банка једна страна, је, према случају, Трговачки суд у Београду, односно суд са седиштем у месту у коме се налази банчина филијала.

То вреди и за обуставе и забране које би тражила Банка и њене филијале.

ОДЕЉАК V

Недељно стање, тромесечни извештај, шестомесечни биланс, годишњи извештај и подела добити

Недељно стање

Члан 32.

Осмог, петнаестог, двадесет другог и последњег дана сваког месеца Народна банка ће објавити у Службеним новинама потпун преглед својих послова у облику прописаном у додатку А ових статута. Ово недељно стање треба да показује, поред осталих података, однос покрића у злату и девизама према укупном износу банчиних обавеза по виђењу, а такође, за идућу недељу, висину есконтне стопе и стопе за зајмове на залог. Но у случају хитне потребе, ове стопе могу бити промењене и у току недеље.

Есконтна стопа и стопа за зајмове на залог биће истакнуте у згради главног седишта и у филијалама банчиним.

Тромесечни извештај

Члан 33.

Свака три месеца Народна банка ће објавити у облику билтена извештај о развоју главних ставова биланса, и о новчаној, финансијској и привредној ситуацији земље.

Овај извештај подноси Гувернер Управном одбору.

Шестомесечни биланс. Годишњи извештај и подела добити

Члан 34.

Тридесетог јуна и тридесет првог децембра сваке године Управни одбор банчин утврђује биланс и подноси га у року од осам дана Надзорном одбору који га испитује у току те недеље, о томе саставља записник и одмах потом подноси своје примедбе Гувернеру.

Ако Управни одбор прихвати примедбе Надзорног одбора, биланс, и, на крају године, рачун добитка и губитка биће према томе измењени. Ако, пак, не усвоји примедбе, Управни одбор ће о томе известити Редовни збор акционара. У оба случаја, биланс и рачун добитка и губитка морају бити објављени у Службеним новинама најдаље у року од двадесет дана од дана кад су састављени.

Члан 35.

Биланс и рачун добитка и губитка састављају се према следећим начелима:

1) покретности и потраживања процењују се по вредности на дан састављања биланса, хартије од вредности по њиховој берзанској вредности тога дана, а непокретности највише по њиховој куповној цени;

2) сумњива потраживања отписују се сваке године у потпуности, с тим да се унесе као добит у колико би доцније била наплаћена;

3) редовна амортизација непокретности и материјала врши се одузимањем од добити сваке године једне суме која се утврђује сваке године и одобрава рачуну фонда за амортизацију;

4) расходи обухватају све управне трошкове, заједно са помоћима издатим за добротворне и друге социјалне сврхе, а амортизација трошкова

за израду новчаница може бити расподељена на пет година;

5) чиста добит или губитак који проистиче из разних банчаних послова означају се особено у билансу.

Истовремено, кад и биланс, сваке године се објављује, као додатак, упоредни преглед пословних резултата претходних пет година и године на коју се биланс односи.

Члан 36.

Управни одбор подноси Редовном збору акционара извештај о пословима Народне банке у току протекле године у вези са развојем новчаних, финансијских и привредних прилика у земљи.

Надзорни одбор подноси Редовном збору акционара извештај о рачунима Народне банке у току истог периода.

Ова два извештаја штампају се са годишњим билансом и рачуном добитка и губитка као засебна брошура која се дели акционарима присутним на Редовном збору и ставља на расположење свима акционарима у згради Народне банке.

Члан 37.

Редовни годишњи Збор одлучује већином гласова да ли треба усвојити биланс и рачун добитка и губитка или их треба подврћи прегледу нарочите комисије, састављене од акционара Народне банке изабраних ван чланова Управног и Надзорног одбора. У овом последњем случају Гувернер је дужан сазвати накнадно Збор акционара у најкраћем року предвиђеном чл. 70 ових статута. Овај Збор одлучује дефинитивно о билансу и о рачуну добитка и губитка.

Члан 38.

Чист добитак показан у билансу на крају године дели се на следећи начин:

1) одузима се прво предвиђени проценат у чл. 13 за резервни фонд;

2) од остатка врши се прва подела добити акционарима у висини од 6% капитала;

3) од остатка узима се 30% за државу;

4) од онога што остаје допуњује се дивиденда акционарима у потребној суми тако да она износи до 10% капитала;

5) онај део добити који би остао расположив после поделе дивиденде од 10%, дели се даље како слеђује:

а) $\frac{1}{2}$ акционарима а $\frac{1}{2}$ држави од суме која даје могућност да се акционарима да до 14% капитала;

б) затим $\frac{1}{3}$ акционарима $\frac{2}{3}$ држави, од суме која даје могућност да се акционарима да дивиденда до 17% капитала;

в) даљи остатак, који би се показао, дели се тако да акционарима припада $\frac{1}{4}$ држави $\frac{3}{4}$ од суме која даје могућност да се акционарима да дивиденда до 20% капитала.

Од вишка који би се појавио и после те поделе, акционарима припада једна десетина а држави девет десетина.

Добит која припада држави употребљава се за отпис остатка ранијих аванса учињених држави.

Члан 39.

Редовни збор акционара утврђује:

1) износ који се има одузети од дела добити која припада Народној банци за резервне фондове предвиђене у чл. 14 ових статута;

2) висину дивиденде и датум од кога се она може плаћати.

ОДЕЉАК VI

Извршни комитет, Управни одбор, Надзорни одбор, надзор Владин, Збор акционара

Члан 40.

На челу Народне банке стоји Гувернер кога помажу два вице-гувернера. Они сачињавају за-

једно са друга два члана Управног одбора Извршни комитет Народне банке.

Банком управља Управни одбор коме претседава Гувернер.

Надзор над Банком врши Надзорни одбор.

Надзор над Банком, у име Краљевске Владе, врши Владин комесар.

Збор акционара Народне банке је њен врховни орган.

Гувернер, вице-гувернери и Извршни комитет

Члан 41.

Гувернер и два вице-гувернера Народне банке морају бити држављани Краљевине Југославије. Морају становати у Београду. За време трајања њихове службе они морају посветити своју активност Народној банци. Не могу бити у државној нити самоуправној служби као активни службеници ни бити чланови управног одбора ма које банке или акционарског друштва уопште, ни водити ма какву радњу или посао.

Ако приликом њиховог наименовања постоји ма који од наведених узрока инкомпатибилитета, Гувернер или вице-гувернер не може ступити на дужност. По истеку рока од месец дана после наименовања, Гувернер или вице-гувернер за кога постоји неки узрок инкомпатибилитета, сматраће се да је одступио и на његово место биће именован други.

Ако активни државни чиновник буде постављен за Гувернера или вице-гувернера, време проведено у Банци рачуна му се као време проведено у државној служби.

Ако пензионисани државни чиновник буде постављен за Гувернера или вице-гувернера, време проведено у Банци не рачуна му се за накнадно повећање пензије.

Гувернер или вице-гувернер, који би на тај положај био постављен, било као активни било као пензионисани државни чиновник, за време траја-

ња његовог мандата нема право на принадлежности из државне касе.

Члан 42.

Гувернер и вице-гувернери се постављају Краљевским Указом на предлог Министра финансија.

Они могу бити узети и из реда чланова Управног одбора.

Члан 43.

Гувернер и вице-гувернери се постављају за време од шест година и могу бити поново именовани више пута. Њихову плату одређује Управни одбор Народне банке у почетку и за цео период од шест година.

Гувернер и вице-гувернери могу бити смењени Краљевским указом на предлог Министра финансија.

Члан 44.

Гувернер је на челу Народне банке. Он претседава Извршном комитету, Управном одбору и збору акционара. Он наређује извршење њихових одлука; подноси збору акционара рачуне закључене од Управног одбора; стара се о примени одредаба закона о Народној банци, ових статута и правилника.

Гувернер потписује сва акта која престављају обавезу за Народну банку под условима утврђеним чл. 2 алинеја 1 ових статута. Гувернер може овластити вице-гувернере да потписују у место њега сва акта и исправе.

Гувернер може обуставити извршење одлука Извршног комитета и поднети их на решавање Управном одбору који се у том случају хитно сазива.

Обустављена одлука моћи ће се извршити ако у року од 15 дана није о њој решавано.

Члан 45.

Вице-гувернери врше дужности које им одређује Гувернер. Кад је Гувернер спречен, у свима његовим дужностима заступа га Први вице-гувернер, а кад је и он спречен онда Други вице-гувернер.

Извршни комитет

Члан 46.

Гувернер и вице-гувернери заједно са два члана Управног одбора, које овај одређује у почетку сваке године, образују Извршни комитет Народне банке. Извршни комитет доноси одлуке већином гласова, а у случају једнаке поделе гласова, глас претседника је претежан.

Комитет руководи свакодневним пословима банчиним. Он испитује, прима или одбацује пријаве за одобрење зајмова по есконту или на залогу, и у случају кад пријаву одбаци, подноси о томе извештај Управном одбору. Он одлучује о пријавама за пренос акција; контролише рад филијала и агенција и стара се о правилности њихова пословања.

Он поставља и смењује особље Народне банке, осим Главног директора и директора.

Он утврђује есконтну стопу и стопу зајмова на задлоге, пошто о томе саслуша мишљење Управног одбора.

Он спрема буџет и рачуне Народне банке. Спрема предлоге правилника за унутарњу службу, приправља све предмете који се имају поднети на решавање Управном одбору и збору акционара.

Он преставља Народну банку у свима судским споровима, пошто Управни одбор донесе одлуку, извршује све акте процедуре и предузима све мере за заштиту банчаних интереса.

Управни одбор може доделити Комитету и друга права.

Гувернер може обуставити извршење одлука Извршног комитета саобразно одредбама чл. 44 ових статута.

Члан 47.

У случају кад Извршни комитет није потпун, услед спречености за дуже време једног од чланова, Гувернер ће одредити једног другог члана Управног одбора да га привремено заступа у дужности.

Управни одбор

Члан 48.

Управни одбор Народне банке састављају: Гувернер као претседник, два вице-гувернера и двадесет и један, односно двадесет два, двадесет три или двадесет четири члана, према томе да ли су Гувернер и вице-гувернери изабрани чланови Управног одбора или не. Чланови Управног одбора се бирају за период од шест година, а могу бити бирани више пута. Они морају бити држављани Краљевине Југославије, упућени у трговинска, индустријска, финансијска или пољопривредна питања. Чланове Управног одбора бира редовни збор акционара, и то дванаест чланова стално настањених у Београду, а остале из других крајева Краљевине.

Члан 49.

За време њиховог мандата, чланови Управног одбора не могу бити у државној ни самоуправној служби као активни службеници нити у ма којој другој банци у својству директора, вице-директора или шефа одељења.

Чланови Управног одбора добијају за свој рад само сталну годишњу награду.

Члан 50.

Управни одбор Народне банке се обнавља сваке три године са половином својих чланова. Тога ради коцком ће се одредити за први пут који чланови Управног одбора треба да одступе по истеку три године.

Кад место једног члана Управног одбора буде упражњено, осим случаја обнављања, извршиће се

накнадни избор на првом редовном збору акционара. Но, члану Управног одбора који тако буде изабран трајаће мандат само до краја шестогодишњег периода.

У случају да у току године буде упражњено више од половине места чланова Управног одбора, сазваће се Ванредни збор акционара да изврши накнадни избор.

Члан 51.

Управни одбор се састаје једанпут месечно, али Гувернер га може сазвати увек кад се за то укаже потреба. Гувернер је дужан да сазове Управни одбор свакад кад то траже писмено осам чланова.

Кворум за пуноважна решавања састоји се од дванаест чланова. Одлуке се доносе већином гласова; у случају поделе гласова, претежан је глас Гувернера.

О решавању на седницама води се записник. У записник се означаје предмет решавања, донета одлука, и, укратко, мотиви одлуке као и учињене примедбе. Записник потписују сви присутни чланови и Главни директор или његов заменик.

Члан 52.

Управни одбор је надлежан да решава о свима пословима банчиним, изузев оних који су законом о Народној банци и овим статутима предвиђени за друге органе.

Напосе, и с тим да следеће дужности нису лимитативно набројане:

1) он испитује сваког месеца стање послова Народне банке;

2) он одобрава буџет расхода Народне банке по саслушању Надзорног одбора (чл. 59);

3) он утврђује дневни ред зборова акционара, саставља годишњи извештај о пословању банцином (чл. 30), као и шестомесечне билансе и годишњи рачун добитка и губитка (чл. 34), предлаже поделу добити која припадне Народној банци (чл. 14) и одлучује о посебним наградама

банчином особљу, према постигнутој добити у про- теклој години, с тим да укупан износ тих награда не може прећи $3\frac{1}{2}\%$ од чисте добити за поделу између државе и акционара; за време, пак, док та добит не пређе суму од 70,000.000.— динара, укупан износ посебне награде чиновницима може бити 2,300.000.— динара;

4) он доноси све правилнике о пословању банчином, о организацији главног седишта, филијала и агенција, и о особљу Народне банке;

5) он даје своје мишљење Извршном комитету приликом сваке промене есконтне стопе или стопе за зајмове на залогe (чл. 46);

6) даје своје мишљење Влади у погледу издавања и повлачења новчаница Народне банке (чл. 25) као и о отварању и укидању филијала и агенција (чл. 1);

7) даје своје мишљење Влади о издавању ситног кованог новца саобразно одредбама закона о новцу од 11 маја 1931 године;

8) одређује два своја члана за чланове Извршног комитета у почетку сваке године (чл. 42);

9) одређује чиновнике који имају да потпишују у име Народне банке, заједно са Гувернером или неким другим чиновником (чл. 2);

10) бира чланове есконтних одбора (чл. 65 и 66) као и чланове свих других одбора образованих ради специјалних послова, и даје есконтним одборима потребна упуства (чл. 67);

11) Одлучује о одлукама Извршног комитета које је Гувернер обуставио од извршења (чл. 44).

12) Поставља и смењује Главног директора и директоре.

Члан 53.

Кад чланови Управног одбора који нису на- стањени у Београду присуствују седницама Управног одбора, припада им накнада путних трошкова, а осим тога за време бављења у Београду дневница коју утврђује Управни одбор у почетку године.

Члан 54.

Главни директор присуствује седницама Извршног комитета и Управног одбора, као дело-

вођа. Он се стара, према упуствима и под контролом Гувернера, о извршењу одлука Извршног комитета и Управног одбора. Он руководи текућим пословима и о томе извештава Извршни комитет.

Назорни одбор

Члан 55.

Назорни одбор има седам чланова који морају бити југословенски држављани и које бира Збор акционара за време од три године, с тим да могу бити поново бирани.

Назорни одбор се обнавља, трећином, сваке године; тога ради коцком ће се одредити за први и други пут они чији мандат треба да буде обновљен после две године, односно после годину дана.

У случају кад неко место буде упражњено, осим делимичног обнављања, вршиће се накнадни избор. Ако у току године буде упражњено више од три места чланова Надзорног одбора, сазваће се Ванредни збор акционара, да попуни Надзорни одбор. Изабрани члан на накнадном избору вршиће своју дужност само до краја трогодишњег периода.

Члан 56.

Чланови Надзорног одбора морају бити бирани између акционара Народне банке; за време трајања њиховог мандата не могу бити у државној или самоуправној служби као активни службеници.

Члан 57.

Чланови Надзорног одбора добијају награду од седнице. Онима који нису стално настањени у Београду припада накнада путних трошкова, кад присуствују седницама Надзорног одбора; осим тога, за време бављења у Београду имају право на дневницу коју утврђује у почетку сваке године Управни одбор.

Члан 58.

Назорни одбор бира међу својим члановима претседника. Он се састаје једанпут месечно, но претседник га може сазвати и више пута.

Кворум за пуноважно решавање сачињавају три члана. Одлуке се доносе већином гласова. У случају поделе одлука се одлаже за наредну седницу која се може одржати тек после два дана. На тој седници, у случају поделе гласова, глас претседника је претежан.

Члан 59.

Надзорни одбор врши општу контролу над целокупним пословањем Народне банке. Све одлуке Извршног комитета или Управног одбора морају му се доставити.

Његове дужности су следеће:

1) он прегледа књиге Народне банке и друге списе;

2) он врши с времена на време и најмање двапут годишње преглед стања касе у злату и новчаницама, лиснице, залога и свих других вредности које се налазе у Народној банци;

3) он даје своје мишљење о буџету расхода као и о сваком ванредном кредиту који би у току године био предложен за одобрење Управном одбору;

4) он испитује шестомесечне билансе и годишњи рачун добитка и губитка и о томе подноси извештај редовном збору акционара под условима утврђеним члановима 34—36 ових статута; извештај Надзорног одбора треба да обухвата такође све прегледе извршене у току године.

Надзорни одбор саставља записник о свима овим прегледима. Он саопштава писмено Гувернеру примедбе које је приликом тих прегледа учинио. Он може тражити сазив Збора акционара.

Заједничке одредбе за Гувернера, вице-гувернере, чланове Управног и Надзорног одбора

Члан 60.

Гувернер, вице-гувернери, чланови Управног и Надзорног одбора нису обавезни лично за обавезе банчине. Они су само одговорни за вршење своје службе.

Члан 61.

Пре ступања на дужност Гувернер мора поднети доказ да је сопственик 40 акција Народне банке, сваки вице-гувернер да има 30 акција, а члан Управног одбора да има 20 акција.

Акције Гувернера, вице-гувернера и чланова Управног одбора служе као њихова кауција. Оне се депонују код Банке и могу им бити повраћене тек по одобрењу биланса оне пословне године у току које је њихов мандат истекао. Ова кауција се бележи у књигама банчиним.

Члан 62.

Народна банка не може есконтovati ниједну меницу са потписом Гувернера, вице-гувернера или члана Управног одбора банчиног одређеног за члана Извршног комитета. Исто тако Банка не може одобрити ниједан зајам на залогу вараната са потписом Гувернера, вице-гувернера или члана Управног одбора одређеног за члана Извршног комитета.

Владин комесар и претставник Министра трговине и индустрије

Члан 63.

Начин именовања и права Владиног комесара као и претставника Министра трговине и индустрије су предвиђени законом о Народној банци.

Есконтни одбор

Члан 64.

Свака меница поднета на есконт Народној банци и сваки вариант на залогу којег је тражен зајам морају претходно бити цензурисани од есконтног одбора. Но, Извршни комитет, у главном седишту и управник, у свакој филијали, нису везани повољним мишљењем есконтног одбора; они одлучују дефинитивно о одобрењу траженог кредита.

Члан 65.

Есконтни одбор у главном седишту сачињавају девет чланова које именује на три године Управни одбор, између акционара, и који се обнављају, трећином, сваке године.

Одбор има три секције које раде под претседништвом једног члана Извршног комитета или једног члана Управног одбора, кога овај одреди, али који треба да испуњава исте услове као и чланови одређени за чланове Извршног комитета, нарочито с погледом на одредбу чл. 62 ових статута.

Према обиму послова Гувернер одлучује да ли је потребно да истовремено заседавају једна, две или три секције.

Члан 66.

Есконтни одбор сваке филијале сачињавају управник, који претседава, и три или шест чланова које именује Управни одбор за три године између акционара, и који се обнављају, трећином, сваке године.

Кад есконтни одбор има шест чланова он се може поделити на две секције. Према обиму послова, управник одлучује да ли је потребно да обе секције заседавају истовремено или једна па друга; у првом случају он одређује једног чиновника филијале да претседава једној секцији.

Члан 67.

Есконтни одбор доноси одлуке већином гласова; у случају поделе глас претседника је прежекан. Чланови есконтног одбора не учествују у решавању по меницама и варантима који носе њихов потпис.

Есконтним одборима даје сва упуства у погледу услова цензурисања меница и вараната Извршни комитет.

Члан 68.

Чланови есконтног одбора, који нису истовремено и чланови Управног одбора, добијају на-

граду према броју седница којима су присуствовали, у висини коју одређује у почетку сваке године Управни одбор како за главно седиште тако и за филијале.

Збор акционара

Члан 69.

Зборови су редовни или ванредни.

Редовни збор акционара држи се сваке године најдаље у току месеца марта.

Ванредни збор акционара сазива се у следећим случајевима:

а) увек кад Управни одбор то нађе за потребно;

б) на захтев Надзорног одбора (чл. 59);

в) на захтев групе акционара који престављају најмање $\frac{1}{4}$ друштвеног капитала;

г) да би се у току године попунио Управни или Надзорни одбор (чл. 51 и 55).

Члан 70.

Одлуке Збора акционара, донете саобразно закону о Народној банци и овим статутима, обавезне су за акционаре без изузетка.

Члан 71.

Зборове акционара сазива Гувернер објавом у Службеним новинама.

Објава мора бити штампана најмање 15 дана пре утврђеног дана за Збор. Она мора означавати датум, час и место Збора као и дневни ред предложен Збору, као и места полагања акција и дан до кога акције могу бити положене. У случају хитне потребе рок за објаву може бити и од 10 дана.

Члан 72.

Збор акционара сачињавају сви акционари сопственици 10 акција уписаних на њихово име. Акционаре који имају мање од 10 акција може

претстављати један од њих или неки трећи акционар; тај пуномоћник располаже са бројем гласова који одговара збиру груписаних акција.

Члан 73.

Сваки акционар може овластити другог акционара да га заступа на Збору. Нико не може заступати више од једног акционара, осим у случају груписања акционара који имају мање од 10 акција, саобразно претходном члану.

Надлештва, јавне или приватне установе, општине, удружења, друштва, ит.д., која имају акција, може заступати и овлашћеник који није акционар. Малолетне и масе пуноважно претстављају на Збору њихови стараоци. Пуномоћија, и уопште други докази да неко има права да заступа једног акционара на Збору, морају се предати благовремено у главном седишту банчином или у филијалама и агенцијама.

Члан 74.

За сваких 10 акција које гласе на његово име акционар има право на један глас; но, ниједан акционар не може располагати са више од 100 гласова ма колики био број акција које он групише, било као ималац било као заступник.

Акције се морају положити за Збор у главном седишту или у филијалама и агенцијама банчиним најдаље на пет односно на три дана пре Збора, према томе да ли је Збор био објављен 15 или 10 дана раније.

Члан 75.

Изузев случајева изречно предвиђених овим статутима, Збор се пуноважно може држати ако акционари који су присутни или заступани претстављају најмање трећину друштвеног капитала. Ако се на заказани дан у 11 часова пре подне не јави довољан број акционара, Збор ће се одложити за недељу дана. Збор тада може пуноважно решавати, без икакве објаве ни саопштења, ма колики био број заступљених акционара.

Члан 76.

Збор решава:

1) о предметима стављеним на дневни ред који је утврдио Управни одбор и Гувернер објавио;

2) о предлозима поднетим од акционара који претстављају 1/4 капитала, под условом да су ти предлози саопштени Народној банци најмање 10 дана пре Збора; о годишњем билансу и рачуну добитка и губитка; о подели добити и резервним фондovima који припадају Народној банци (чл. 14 и 39), и о разрешници за протеклу годину Управном и Надзорном одбору (чл. 37). О овом последњем предмету се решава пошто се прочитају извештаји Управног и Надзорног одбора поднети редовном Збору акционара (чл. 36).

Збор акционара врши исто тако избор чланова Управног (чл. 48) и Надзорног одбора (чл. 55). Збор може сменити чланове Управног и Надзорног одбора.

Збор може одлучити да се неки предмет стави на дневни ред идућег Збора.

Члан 77.

Одлуке се доносе већином гласова. У случају поделе гласова, сматра се да је предлог одбачен.

Члан 78.

Избори и смењивање чланова врше се тајним гласањем.

Гласање о свима другим предметима мора бити јавно и поименично ако тај начин гласања тражи $\frac{1}{4}$ присутних или заступаних гласова.

Члан 79.

Ако неки кандидат за Управни или Надзорни одбор не добије апсолутну већину на првом гласању, гласа се по други пут и тада је релативна већина довољна. Ако је при другом гласању подједнака подела гласова, сматра се да је изабран кандидат који је старији по годинама.

Члан 80.

Статуте Народне банке може мењати само Збор акционара специјално сазван у том циљу.

Збор може решавати пуноважно само ако су предложене измене или допуне биле означене у дневном реду и ако присутни и заступани акционари представљају најмање половину друштвеног капитала. Измене и допуне статута сматрају се усвојенима ако за њих гласају $\frac{2}{3}$ присутних или заступаних гласова. Измене и допуне статута постају извршне тек кад буду потврђене Краљевским указом.

ОДЕЉАК VII

Престанак концесије

Члан 81.

Концесија за службу Народне банке може престати пре истека утврђеног рока трајања привилегије само с престанком државе, датим Краљевским Указом, на предлог Министра финансија, и на основу одлуке коју донесе, са већином најмање од $\frac{3}{4}$ акционара који су узели учешћа у гласању, Ванредни збор акционара сазван специјално у том циљу.

Кворум за решавање сачињава број акционара који представљају најмање половину друштвеног капитала.

Члан 82.

У случају кад концесија престане било пре било по истеку рока приступиће се ликвидацији.

Ликвидаторе ће наименовати половину Министар финансија, а другу половину Ванредни збор акционара. Ликвидатори ће припремити предлог за уређење односа имајући у виду следеће принципе:

1) новчанице Народне банке представљају законски новац Краљевине;

2) подлога Народне банке, као саставни део земаљске имовине и као основа новчаног система Краљевине, не може бити унета у активу за поделу;

3) покрићу обавеза по виђењу имају се наменити: а) остатак ранијих позајмица држави; б) остатак у то време привремених позајмица Главној државној благајни; в) најликвиднији ставови активе;

4) из расположивог остатка активе ће се затим исплатити: а) друштвени капитал; б) разни фондови који припадају акционарима;

5) остатак активе ће се поделити између државе и акционара по размеру: 60% држави и 40% акционарима.

6) по истом размеру (60 : 40) поделиће се и резервни фонд образован у смислу чл. 8 уговора између државе и Народне банке од 13 јуна 1931 године и допуњаван у смислу чл. 7 закона о Народној банци, као и сви други фондови који не би били образовани искључиво из чисте добити акционара.

Члан 83.

Предлог о ликвидацији поднеће се Ванредном збору акционара специјално сазваном у том циљу.

Краљевским Указом, на предлог Министра финансија, одредиће се дефинитивно све што се тиче ликвидације.

У случају спора насталог приликом ликвидације може се подићи тужба Државном савету, о чему треба да донесе одлуку ванредни збор акционара са већином од $\frac{2}{3}$ присутних чланова. По тако донетој тужби Државни савет решава у општој седници.

ОДЕЉАК VIII

Прелазне одредбе

Члан 84.

Све садашње акције Народне банке на доносиоца претвориће се у акције на име. То мора

бити завршено до краја 1932 године. После тога рока акције на доносиоца које би преостале биће продате на берзи за рачун и на ризик оних у чијим се рукама налазе.

Купцима ће се издати акције на име под условима утврђеним чланом 7 ових статута.

КБр. 75000
Београд, 22 јуна 1931.

НАРОДНА БАНКА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Д-р М. Ст. Протић   И. Ј. Бајлони

На основи чл. 82 закона о Народној банци од 17 јуна 1931 године, *потврђујем* ове статуте.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ОПШТЕ ОДЕЉЕЊЕ

Бр. 41683
I
25 јуна 1931 године
Београд

Заступа
Министра финансија,
министар без портфеља,

Никола Узуновић

37160

ДОДАТАК СТАТУТА

А К Т И В А

Поређење са по-
следњим стањем

Подлога:				
злато у касама и на страни				
новчанице у иностраној монети				
девизе				
Девизе које не улазе у подлогу				
Кован новац				
у сребру и никлу				
Демонетизирано сребро				
Зајмови				
на менице				
на хартије од вредности				
Хартије од вредности				
Ранији аванси држави				
Привремени аванси Глав. држ.				
благајни				
Вредности резервног фонда				
Вредности осталих фондова				
Непокретности, завод за из-				
раду новчаница и намештај				
Разна актива				
_____				
_____				

П А С И В А

Капитал				
Резервни фонд				
Остали фондови				
Новчанице у оптицају				
Обавезе по виђењу:				
потраживање државе				
жиро-рачуни				
разни рачуни				
Обавезе са роком				
Разна пасива				
_____				
_____				

Оптицај и обавезе . . . . .

Укупно покриће . . . . .

Покриће у злату . . . . .

Каматна стопа:

  по есконту . . . . .

  по ломбарду . . . . .